

DEBATT

På denne sida vil vi ha korte meningsytringer. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innlegg. De må undertegnes med fullt navn og adresse, eller eventuelt

med abonnentnummer. Signatur kan brukes i avisa, men vi trykker ikke anonyme personangrep på navngitte personer. Ubrukte innlegg blir ikke returnert.

Enhet i kampen for 6-timersdagen

På grunn av militærtjeneste har jeg ikke vært i stand til å følge opp innlegg om 6-timersdagen skrevet av Solveig Nyhamar (31/10), Kitty Strand (1/11), Inger Bjørnhaug (4/11), Eva-Lill Bekkevad (5/11) og Magnhild Folkvord (9/11). Når det gjelder betydningen for kvinnene er jeg enig i mye av det som står i innleggene. Ingen av innleggene legger noen vekt på betydningen av kravet som generelt arbeiderkrav. Her er vi sterkt uenige. (Når det gjelder formen, er jeg forundret over den tonen Solveig Nyhamar slår an i sitt innlegg.)

Ingen av innleggene har kommentert arbeidsløsheten utover å avvise at 6-timerskravet er et krisekrav. Dette synet er jeg uenig i. Tvertimot oppfatter jeg kravet om 6-timersdagen som et viktig krisekrav, akkurat som krav om reduksjon av arbeidstida har vært viktige krisekrav tidligere i norsk historie.

Inger Bjørnhaug tar i sitt innlegg opp erfaringene fra

kampen om 8-timersdagen. En viktig del av erfaringene fra denne kampen var nettopp at 8-timersdagen ble gjennomført i Norge i 1918 etter å ha vært en av de sentrale krisekravene i de to siste krigsåra. Da den neste store imperialistiske krisa skapte massearbeidsløshet i Norge, ble kravet om videre reduksjon av arbeidstida til 40 timers uke et helt sentralt krav fra tida rundt 1930. I 1931 ble kravet om 7-timersdagen og 5 arbeidsdager reist i Norge. 35-timers uke fordelt på 5 dager ble gjennomført i USA i første halvdel av 30-tallet.

En liknende utvikling gikk for seg i de øvrige imperialistiske landa. For kvinnene var sjølsagt disse reformene av enorm betydning, når utgangspunktet var opptil 18-timersdag i kapitalismens barndom, og f. ks. 14-timersdag var vanlig for kvinner så seint som midten av forrige hundreår i England. Likevel var dette krav som angikk hele arbeider-

klassen, ikke bare dens kvinner, og det var arbeiderklassen som kjempet dem igjennom.

Solveig Nyhamar forutsetter kjent — «også av Borgersrud — at det er et A-lag og et B-lag i arbeidslivet, og at kvinner stort sett er på B-laget.» Så enkelt er det imidlertid ikke lenger. Noe av hovedsaken i denne debatten fra min side er at det har dukket opp et C-lag, som består av de arbeidsløse. Hvilken politikk har vi for dem?

At kravet om 6-timersdag reises så sterkt av kvinnebevegelsene nå er uttrykk for at kvinnene har en mye sterkere politisk kraft i dag enn tidligere, fordi de allerede i stor grad er i arbeidslivet. Det gjør imidlertid ikke innføring av 6-timersdag til noe prinsipielt annet enn innføring av 14, 12, 10 og 8 timersdag. Derimot har kvinnene et mye bedre politisk utgangspunkt for å delta i denne kampen enn tidligere.

Kampen for 6-timersdagen var også et viktig krisekrav, akkurat som kampen for 8-timersdagen er det i dag, skriver Lars Borgersrud. Denne Jana fra Sulis var en av de mange som fugfor ning ne i sin tid brukte.

Kitty Strand og Eva-Lill Bekkevad reiser spørsmålet om «menn» er mer interessert i kortere arbeidsuke enn arbeidsdag. Kitty Strand sier at kravet er viktigere for kvinner enn for menn fordi vi krever 6 timers normalarbeidsdag, og ikke kortere uke, lengre ferie osv. Til det vil jeg svare at det har vært en rød tråd i fagbevegelsens historie å kreve kortere normalarbeidsdag som hovedlinje.

Etter min oppfatning er det LO-toppene som har forsøkt å splitte denne kampen ved f.eks. å sette opp kortere uke som «lurere», og slett ikke «menn». Det ligger snublende nær å fortsette resonnementet: at kampen om 6-timersdagen egentlig er rettet mot privilegerte menn som ønsker å forsvare sine 8 timer. Da blir ikke kampen for 6-timersdagen en kamp som kvinner og menn i arbeiderklassen fører mot borgerskapet og kapitalismen (om merverdien), men den blir en kamp som borgerskapets og arbeiderklassens kvinner fører mot arbeiderklassens menn.

Kampen om arbeidstidas lengde er først og fremst klassekamp, fordi den går direkte på utbyttingsforholdet og forholdet mellom «armen og reservearmen». På grunn av de store konsekvensene 6-timersdagen vil kunne få for kvinnene, blir den i tillegg en førsterangs kampsak for kvinnene.

Arbeiderklassen må kjempe for kravet utfra sine interesser: at den rikdommen som er skapt som følge av teknologirevolusjon skal tas ut i form av arbeidsplasser, kvinnene må legge hovedvekt på likestillingseffekten. Etter mitt syn er det formålsløst å lage motsigelser mellom arbeiderklassens menn og dens kvinner, ved f.eks. å argumentere som om arbeiderklassens menn ikke har interesser av 6-timersdagen.

Hvis de kvinnene som har gått i spissen for å reise denne viktige kampen igjen virkelig tror at kvinnebevegelsen alene vil være i stand til å kjempe igjennom 6-timersdagen med full kompensasjon så er de på ville veier. Det trengs virkelig en stor og sterk front mellom fagbevegelsen og kvinnebevegelsen. Å vinne igjennom i fagbevegelsen er det langt fram til, dessverre.

Mitt syn er at AKP(m-l) (og særlig Faglig utvalg) og faglige tillitsmenn må gjenreise kravet som et krisekrav og øke presset på LO-ledelsen den vegen. En reil akademisk diskusjon om «hva» kravet egentlig er («i seg sjøl») synes jeg er mindre interessant. Det viktig nå er at vi argumenterer og stiller kravet, slik at vi forener arbeiderklassens kvinner og menn i «A, B og C-klassen» når resultatet.

Helt til slutt. Fler av innleggene kommenterer at jeg i min første artikkel skreiv at kravet kom «utenfra» (i forhold til fagbevegelsen). Ganske riktig på ker de på at kvinnene er i fagbevegelsen, ikke utenfor den. Det er ikke poenget. Det at kvinnene er medlemmer i fagbevegelsen, betyr dessverre ikke at deres meninger er fagbevegelsens vedtatte linje.

Kvinner og menn i verkstedklubben på Jøtul har f.eks. reist 6-timerskravet med full kompensasjon en rekke ganger de seineste åra, seinst ved tariffrevissjonen i 1982, men har møtt den kalde skulder fra ledelsen i Jern og Metall gang på gang.

Lars Borgersrud

